

Ирса Сизургаргомур

ЧЕРЕН ЛЕД

ИРСА СИГУРДАРДОТИР

ЧЕРЕН ЛЕД

Превод от английски:

Емилия Ничева-Карастойчева

ИМАС

*Посвещавам тази книга на мама –
Кристин Хатла Йоунсдотир*

Yrsa Sigurðardóttir

LOK LOK OG LAES

© Copyright © Yrsa Sigurðardóttir 2021

Published by Agreement with Salomonsson Agency

Ирса Сигурдардотир

ЧЕРЕН ЛЕД

Превод: *Емилия Ничева-Карастойчева*

Дизайн на корицата: *Живко Петров*

© ИК „ЕМАС“, 2024

Всички права запазени!

Благодаря на Ева Бьорг, че ми зае персонажите от Отдела за криминални разследвания в Акранес, Западна Исландия – тук те се появяват в поддържаща роля. Наречете го опит да създадем нещо като „Марвъл Юнивърс“ на исландския криминален жанр. Впрочем препоръчвам горещо книгите на Ева Бьорг – страхотни са.

Сряда

Фермата в Кварф бе застинала неподвижно. Нямаше никакви признаци за живот. Дори най-лек повей на вятъра не облъхваше косата му. Оловните облаци, стелещи се по небето, променяха форма си безкрайно бавно и неуловимо. Внезапно на Карл му хрумна, че самото време е спряло. Изключи прогнозата за времето по радиото в колата. Говорителят премина към условията за корабоплаване и започна да изрежда имената на различни морски райони. Карл не се интересуваше от тази тема. Като млад се бе качил веднъж на траулер и се беше убедил, че до края на живота си трябва да се придържа към сушата.

Преди да излезе от колата, взе от предната седалка шапката си. Не си я сложи веднага, за да не му пречи да чува ясно. Цареше абсолютна тишина. Повечето птици бяха отлетели отдавна – или на юг към слънцето, или поблизо до брега и до лесната прехрана в градовете и селата. Ледът заглушаваше гласовете на реките и потоците. Туристите си стояха на топло вкъщи, а добитъкът – в оборите. Зиме дори вълните в залива се плискаха глухо.

Семейството във фермата обаче сигурно си беше вкъщи и той очакваше да чуе звук, издаващ присъствието им. Едва ли и четиримата спяха до обяд. Последно бе говорил с Ауса и Рейнир преди по-малко от седмица. Не стана дума за пътуване. А понеже собствениците на ферма рядко си позволяваха екскурзии – знаеше го от опит, – определено щяха да споменат. Когато планираше ваканция, той об-

съждаше темата до втръсване – независимо дали слушателите се интересуват, или не.

Двата семейни автомобила бяха паркирани в двора, погребани под дебели снежни покривала – високопроходим джип и спортна кола, несъмнено за лятото. Поне Карл не беше виждал да я карат през зимата, а семейството беше тук от година и нещо. Логично. Кой би тръгнал с таква недоносче по заснежени и заледени пътища – освен ако не иска да свърши в някоя канавка. Джипът беше друга работа – луксозно возило, по-скъпо от приличен трактор. Карл не би възразил да го пробва в дълбоките преспи или върху черния лед дори само за да види какво получаваш срещу такива пари. Подобни лъскави машини не бяха често срещана гледка във фермерски дворове. Но пък тази ферма не бе обикновена. И хората, които живеяха тук, не бяха обикновени.

Един поглед към сградата говореше достатъчно. За разлика от повечето исландски ферми, отпред имаше просторна ултрамодерна постройка, свързана с остъклен коридор с по-традиционната двуетажна къща, обслужвала нуждите на предишните обитатели. Новите собственици бяха по-претенциозни. Живееха в новата сграда, а в старата приютяваха гости и работници. Посетителите обаче се брояха на пръсти. Колкото до работниците, никой не се задържаше дълго. Карл не разпитваше защо си тръгват. Предполагаше, че изолацията не им се отразява добре.

Той не разбираше от архитектура и проектиране на сгради, но пък имаше твърдо мнение за коридора, свързващ сградите. Бяха в крещящ контраст – едната олицетворяваше миналото, стъпило здраво върху грижлива спестовност; втората бе издънка на модерното разточителство. Според Карл двете бяха несъвместими – все едно да впрегнеш коне в спортна кола.

Всъщност цяла армия строители бяха впрегнати в преустройството, включително на оборите и бараките, въпреки че със сигурност щеше да излезе по-евтино да ги съборят и да започнат от нулата. Енергичните нови собственици обаче искаха да запазят „оригиналния“ облик на старата ферма.

Новата къща беше друга история. По нищо не личеше да зачита исландската традиция и историята на региона. Точно обратното – просторна, с високи тавани и показен разкош. Основната част бе изградена от бетон, но отзад – невидимо от двора – имаше грамадно стъклено помещение с кухня с индустриални размери, трапезария и хол с камина. Новите собственици обясниха на Карл каква била идеята – да разполагат с пространство, където да готвят, да се хранят и да отпочиват в близост и хармония с природата. Той кимаше и си мислеше, че такива като тях са готови да платят камара пари за стъклен балон наред блато – по същата причина и със същите съображения. Не ги разбираше. Предпочиташе да общува с природата без бариери – дори прозрачни.

Съпрузите с двете си дъщери живееха тук повече от година. През това време мнението му бе претърпяло промяна. Сега не ги смяташе за безмозъчни богаташи. Все още не проумяваше щуротиите им, но ги харесваше. Как иначе?

Съпругата, Ауса, беше чудесна – не ѝ липсваше чувство за хумор и самоирония как се приспособява към новите обстоятелства. Съпругът ѝ Рейнир не беше толкова общителен и често сякаш витаеше в свой свят, но изглеждаше пряк човек.

Карл огледа непокътнатата повърхност на снега. Явно никой не бе излизал на двора след вчерашния обилен снеговалеж. Приблужи входната врата обаче и разбра, че не е точно така. Забеляза следи от модерната къща към обора. Обитаваха го малкото стопански животни с изключе-

ние на кокошките – кокошарникът се намираше зад новата сграда.

Значи, семейството си беше вкъщи. Ако бяха заминали, щяха да помоят съседите да хранят животните. В такъв случай следите щяха да тръгват от паркинга отпред и да водят към обора. А и най-вероятно Карл и Ела щяха да бъдат избраниците – и друг път бяха услужвали на Ауса и Рейнир.

От близо седмица обаче никой нито беше чувал, нито виждал семейството. Затова Карл бе тук сега – както и завчера. Докато вървеше към входа на къщата, от обора изригна гръмък лай, придружен от пискливо джафкане. Източникът бяха двете кучета на семейството – бордър коли и дребен мелез с вид на топка разчепкана вълна. Преди два дни кучетата пак вдигаха врява, но от къщата. Бяха дружелюбни същества без никакво предназначение освен като домашни любимци. Понякога ги пускаха в двора и те го посрещаха с размахани опашки. Затворени обаче, реагираха по-нормално – поздравяваха посетителя с лай. Не значеше нищо. Но все пак беше странно, че не са навън или в къщата. Не помнеше да ги е виждал в обора.

Интуицията му подсказваше, че нещо не е наред, а той се бе научил да ѝ се доверява. Не помнеше някога да го е подвеждала.

Няколко секунди Карл се взираше в необичайно голямата входна врата. После почука. И пак разляя кучетата – този път в унисон. Двете крави се включиха със звучно мучене. Замълчаха, когато почука още веднъж. Имаше чувството, че животните в обора се ослушват дали някой ще му отвори. Нищо. Той залепи ухо върху вратата. Не чу никакъв звук. Не долови никакво движение. Изправи се. Не знаеше колко силен трябва да е шумът вътре, за да проникне през дебелиите дъбови греди.

Надникна през най-близкия прозорец. Вътре светеше,

но нямаше признаци на живот. Безпокойството му се засили. Подтикна го да направи нещо почти немислимо.

Наведе се и отвори пощенската кутия. Самото ѝ съществуване беше грешка. Архитектът на новата къща явно не беше стъпвал в провинцията. Невежи като него, съпрузите не бяха коригирали проекта. Никой наоколо не получаваше поща през вратата. Писмата пристигаха в пощенска кутия на главното шосе точно преди завоя към фермата.

Карл отвори уста да извика през процепа. Сепна се и млъкна. Познат мирис нахлу в ноздрите му с повея горещ въздух. Блед полъх на смърт. Не идваше откъм изсъхналите саксийни цветя. За жалост, я бе надушвал неведнъж – сладникава миризма на гнилоч, излъчвана от мъртви непогребани животни. Не беше много силна. Ако не беше фермер, вероятно нямаше да я усети. Ала не се съмняваше – в къщата се разлагаше нещо мъртво.

Той отдръпна ръка и капакът на пощенската кутия се захлопна с трясък. Този път откъм обора не се чу нито лай, нито мучене. Зловеща тишина и нищо друго – както и в къщата. Карл изпита неприятното усещане, че е съвсем сам на света.

Облиза сухите си устни, прокара ръце през косата си, разтърка неизбръснатите си бузи и се почуди какво да прави. „Не е задължително миризмата да значи нещо – каза си. – Възможно е да са забравили месо върху кухненската маса. Подготвили са го за барбекю, после са се разболели и месото е престояло твърде дълго на стайна температура.“ Абсурдна идея, но далеч по-добра от другите сценарии, за които Карл се опитваше да не мисли. Напомни си, че абсурдните идеи не са за изхвърляне. Животът рядко е праволинеен.

Реши да заобиколи къщата и да надникне през прозорчните стени отзад. Щорите винаги бяха вдигнати. Всъщ-

ност едва се стърпяваше да не ги посъветва да закриват стъклата, за да пестят от сметките за отопление. Напомняше си обаче, че за тях парите не са проблем. Бяха сондирали и откриха гореща подпочвена вода. Инсталираха геотермална отоплителна система и при нужда просто увеличаваха термостата.

Снегът зад къщата също бе недокоснат. След последния снеговалеж никой не беше излизал през френските прозорци към верандата пред стъкленото помещение. Полето в далечината и хълмовете на изток бяха бели, докдето поглед стига. Панорамният изглед, толкова любим на семейството, беше чист като чаршаф без нито едно петънце.

Карл обаче не дойде да съзерцава пейзажа. Обърна се и присви очи. Огледа минималистичната кухня – стени без шкафове, чекмеджета без дръжки. Ако я нямаше хромираната кафе машина със сложни функции и чешмата над мивката, мебелировката спокойно щеше да мине за част от холната гарнитура край камината.

По масата не се валяха огризки. Върху плота имаше само кутия мляко, чаша, чиния, хляб и сирене – и двете в опаковки. Той си отдъхна. Хората сигурно си бяха въщи – живи и здрави. Нахранили са се и са си легнали. „Може би ги е повалил чревен вирус“, предположи Карл. Надяваше се това да е причината за зловонието, но дълбоко в себе си знаеше, че не е сбъркал. Колкото и гадно да смърдят повръщаното и диарията, вонята на разложена плът е несравнимо по-отвратителна. Бледа флорална нотка придружаваше мириxa на гнилоч, сякаш някой се е опитал да го замаскира с парфюм.

Карл се помая нерешително пред стъклената стена. Как да постъпи? Най-разумно беше просто да се омете оттук. Не искаше някой от семейството да влезе в кухнята и да го хване как надзърта вътре. Докато отстъпва-

ше заднешком обаче, се сети за друго. Ауса и Рейнир бяха крайно придирчиви. Веднъж го питаха как да се отърват от миризмата на тор от обора. Имало ли някакъв специален спрей или освежител за въздух? Съобщили им лошата новина, че не съществува нищо подобно – трябва просто да свикнат. Хора, които задават такива въпроси, едва ли ще търпят къщата им да мирише на костница в разгара на лятото. Не, тук нещо не беше неред. Определено и безспорно.

Карл приближи до френските прозорци и натисна дръжката. Нахлуеше ли в дома им, докато спят, щеше хубаво да се подреди. Още по-зле му се пишеше, ако признае пред Ела, че и втората му проверка е безрезултатна. Този път нямаше да се измъкне с шикалкавене. Тя щеше да изтръгне цялата истина – всичко изглежда нормално, ако не броим лекия мирис на разложена плът.

Стъклената врата се отказа незаключена. Карл изви-ка през пролуката:

– Ауса! Рейнир!

Бледата, но ужасна смрад се изля навън с влажната горещина и се събра на облак в мразовития въздух. Той разкриви лице с погнуса. Зачака отговор. Нищо.

Влезе, преди да се разколебае, и изви-ка отново. Пак никакъв отговор. Забеляза тъмни отпечатащи от стъпки върху паркета до вратата. И те, както и миризмата, не бяха намясто тук, понеже подът обикновено блестеше от чистота. Карл проследи с поглед дирята. Прекосяваше кухнята и продължаваше нататък. Реши да я последва. Беше влизал вътре и преди, но само в дневната и лъскавата модерна кухня. Не познаваше разположението на къщата. Знаеше само, че спалните се намират в отделно крило. Стъпките се насочваха натам. Стигаха до врата, нашарена с драскотини. Приличаха на вертикални пунктирани линии. По-късите бяха по-ниско, по-дълбоките –

близо до дръжката. Определено бяха от кучетата, опитвали се безрезултатно да си пробият път през затворената врата. Беше ясно, че драскотините са пресни, защото съпрузите винаги поправяха надлежно и навреме всяка щета.

Карл скри нос в сгъвката на лакътя си и отвори вратата. Опасенията му се оправдаха – призля му от миризмата. Сърцето му запрепуска.

Всички врати по коридора бяха затворени. Последва отпечатъците от стъпки до едната и я отвори. Оказа се спалнята на родителите. Карл застина на прага. Жена – Ауса – лежеше върху огромното легло. Чаршафите бяха смачкани; двойният юрган се беше свлякъл на пода. Възглавниците бяха разпилени – две на пода, една, сбутана до таблата. Ауса лежеше по гръб – носеше потник и бикини. Единият ѝ крак висеше през ръба на леглото, другият бе сгънат в коляното. Ръцете ѝ бяха в странно положение – едната просната върху празното място до нея; другата – извита в лакътя; пръстите ѝ докосваха брадичката. По чаршафа и по белия потник имаше тъмни петна засъхнала кръв. Потникът, запрятан нагоре, разголваше корема ѝ, оцветен в ужасяващ зеленкав оттенък. Краката и всички други части на тялото бяха подути, осеяни с изпъкнали сини вени. Карл отглеждаше добитък и беше свикнал със смъртта, но животните бяха покрити с козина и рядко се виждаше оголена кожа. Веднага разбра обаче, че не бива да доближава жената.

Не беше напълно сигурен, че е Ауса, защото лицето ѝ бе обезобразено и подуто. Черепът беше разцепен от темето до средата на челото. Езикът се подаваше между обезцветените устни. Изпъкналите очи се бяха обърнали нагоре, сякаш в последните мигове от живота си се е взирала в разбитата си глава. Беше ясно, че смъртта ѝ не е естествена. Допълнително доказателство – ако изобщо бе необходимо – бяха стените и подът, опръскани с кръв. Дори таванът не бе пощаден.

Карл затисна устата си с длан и изскочи от стаята. Преглътна горчивата слюнка, надигнала се в гърлото му. Насили се да огледа другите стаи – да потърси Рейнир и момичетата. Първата се оказа на голямата дъщеря. Той видя момичето и не успя да се овладее. Сгъна се на две и повърна. Струята, изригнала от устата му, ливна върху засъхналата кръв по пода. Повърна пак и се заклатушка към входната врата. Едва не припадна на двора. Коленете му поддаваха. Беше видял повече от достатъчно.

Избърса устни в ръкава на якето си, качи се в колата и с треперещи ръце извади телефона си. Откри, че няма сигнал, хвърли телефона върху предната седалка и включи двигателя. Повдигна му се, безмалко да повърне отново. Докато се отдалечаваше на заден ход, погледът му попадна върху старата фермерска къща. Завесите на прозореца на втория етаж бяха спуснати, но беше готов да се закълне, че когато дойде, бяха дръпнати.

Завъртя волана и излезе на главния път. В сноповете на фаровете се завъртяха снежинки. Заваля.

Преди

Соулдис не беше свикнала да пътува дълго с такси. От време на време си позволяваше да се прибере с такси до вкъщи, ако е подпийнала в някой клуб през уикенда и главата ѝ е замътена. Сега случаят бе различен. Първо, не се возеше в обикновено такси. Колата беше необозначена и по-шикозна. Отзад я чакаше охладена бутилка вода. В джобовете на седалките бяха пхнати списания. Не че ги докосна. Телефонът ѝ съдържаше предостатъчно материали, стига да е в настроение да чете.

Второ, макар да не личеше от полумрака навън, беше сутрин и тя не се чувстваше нито изморена, нито замаяна. Все пак имаше и прилика – мислите ѝ плуваха напосоки из главата. Някоя изскачаше на повърхността, привличаше внимание към себе си и тутакси изчезваше в дълбините. Убягваха ѝ, изтичаха между пръстите ѝ и не успяваше да ги задържи.

Колосална грешка ли допускаше? Може би трябваше да преглътне гордостта си и да остане в града. Ами ако във фермата няма интернет връзка? Дипломната ѝ работа щеше да отиде по дяволите. Къде щеше да пазарува, ако ѝ потрябва нещо? Как щеше да се добере до Рейкявик, ако ѝ се наложи? Дали момичетата от фермата щяха да я харесат? Йоунси щеше ли да я проследи, щеше ли да открие? Да използва ли бледото отражение в стъклото на колата, за да си сложи грим? Или не?

Много въпроси без отговор.

Соулдис погледна към панталоните си. Облече се спортивно – в износени джинси, суитшърт с качулка и маратонки, за да покаже, че е готова да запретне ръкави и да работи усърдно. Все пак отиваше в провинцията. Сега обаче се разколеба. Нямах ли да е по-уместно да се яви с по-елегантно облекло? Дали работодателите ѝ ще го възприемат като незачитане – че не се е постарала повече да създаде добро първо впечатление?

Соулдис прогони мисълта с въздишка. Беше късно да поправи грешката. Извърна се и погледна пред задното стъкло. Зад тях се виеше шосето. Нищо друго – както при предишната проверка. Пътят пустееше, сякаш единствено те излизат от града в ранната неделна сутрин. Улови очите на шофьора в огледалото за обратно виждане.

– Да не мислите, че ви следят! – Тонът му беше шеговит, но я наблюдаваше сериозно.

– Не. Не, разбира се – излъга Соулдис.

Постоянно си напомняше обаче как Йоунси бе разкрил дребното ѝ отмъщение. Нищо чудно, щом спрат пред къщата на новите ѝ работодатели, колата на бившето ѝ гадже да изскочи зад таксито. Стомахът ѝ се сви. Ожесточени свади не биваше да помрачават първата ѝ среща със семейството. Представата беше абсурдна, разбира се, но кога разумът е печелил битка със страха? А и Йоунси направо беше полудял, когато изтри всички запазени резултати в любимите му компютърни игри. Изпрати ѝ пределно ясно съобщение: „Ще те убия“. Не вярваше да изпълни заплахата си, но несъмнено бе достатъчно ядосан, за да я проследи и да ѝ се разкрещи пред свидетели. Да ѝ вдигне грандиозен скандал, в момента ѝ изглеждаше почти толкова плашещо, колкото да я убие.

Соулдис забеляза, че шофьорът продължава да я следи с едно око в огледалото за обратно виждане и се постарала да се отпусне. Но понеже това състояние ѝ беше чуждо – дори

в най-спокойните моменти – не знаеше как да се престори. С надеждата да се разсее, реши да завърже разговор.

Откривашката реплика беше отчайващо слаба:

– Далеч ли сме?

– Не. Петнайсетина минути.

Мъжът замълча. Соулдис се подготви да остане отново сама с мислите си. Той обаче проговори внезапно:

– За пръв път ли пътувате дотам?

– Да, за пръв път.

Соулдис погледна планинския скат край пътя. Беше адски стръмен. Снегът, покрил всичко наоколо, не бе успял да се задържи върху мрачното му сиво лице. Вече бе достатъчно светло и тя различаваше най-големите скали сред сипея, спускащ се безкрайно бавно към падината.

– Говорих с тях само по телефона – добави. – Стана много бързо...

– Наемат те във фермата?

– Да. С двумесечен изпитателен срок.

– Какво точно ще правиш?

Соулдис се опита да си спомни договора и сложната клауза за поверителност. Прочете я няколко пъти и пак не разбра точно какво се очаква от нея. Едва ли ѝ забраняваха да разкрива естеството на работата? Ограниченията бяха свързани по-скоро със семейството. Не ѝ разрешаваха да говори за тях с други хора; да публикува техни снимки в социалните мрежи; и изобщо да ги обсъжда – било на четири очи, било публично.

– Ще помагам – отговори след известна пауза. – Ще се грижа за животните. Ще преподавам исландски език и литература на момичетата. Ще готвя, ще чистя и прочее. Каквото ми възложат.

– Ясно. – Мъжът пак я погледна в огледалото за обратно виждане, но този път очите му се усмихваха дружелюбно. – Приятни хора са. Обновиха мястото с вкус. Отда-

лечено е, но ще се чувстваш добре, ако си падаш по затънтени места.

Соулдис бе почти сигурна, че договърът не ѝ забранява да разпитва за семейството, преди да се запознаят лично. Потърси ги в Гугъл без особен успех. В бизнес сайт откри само съобщение за продажбата на компанията им в чужбина. Споменатата сума ѝ напомни числата в учебника ѝ по астрономия в шести клас – безумно големи и непонятни. Откри и жената – Ауса – в социалните мрежи, където изглеждаше много активна, но публикуваше силно обработени снимки. Соулдис би познала без проблем семейните кучета, но не и членовете на семейството. Спокойно щеше да ги подмине на улицата, без да се усети.

– Значи, ги познавате? – попита.

– И аз работя за тях. Но не като вас. От време на време. Вземам колети от Рейкявик, превозвам работници и гости. Имат абонамент във фирмата ми. Обаждат се и изпълнявам поръчката.

– В момента само семейството ли е във фермата?

Съпрузите не бяха споменали за други служители.

– Да, доколкото знам.

Последва неловка тишина. Соулдис остана с впечатление, че шофьорът премълчава нещо.

– Значи, работниците не се задържат дълго?

Мъжът отговори след няколко секунди:

– Не бих казал. Районът обаче е доста изолиран. Дори местните бягат в града. Хората са социални животни, знаете. По мое мнение дните на стопанствата в провинцията са преброени. Интернет само удължава предсмъртната агония.

– Наемали ли са други помощници? Или аз съм първата?

До такъв извод бе стигнала от телефонния разговор. Но всъщност съпрузите не споменаха нищо подобно. Сама попълни празните места. Имаше такава склонност – да

предполага най-доброто. Показваше го и връзката ѝ с Йоунси.

Шофьорът се поколеба.

– Вие сте третата. Първо докарах млада жена като вас, после млад мъж. И двамата не останаха дълго. Не се издавайте обаче, че знаете. Ако съпрузите решат да ви кажат, добре...

Човекът сигурно бе подписал клауза за поверителност, каквато съдържаше и нейният договор.

– Обещавам – кимна тя. – Имате ли представа защо са напуснали? Питам от чисто любопитство.

– Никаква. Младият мъж, изглежда, сам си бе уредил транспорт. Тръгна си наскоро без предупреждение. Поне така ми казаха. Не знам защо. Откарах младата жена до Боргарнес. Мълча по целия път. Не продума. Между нас да си остане, но и двамата бяха малко странни. Хората си въобразяват, че като се преместят на село, проблемите им ще се изпарят. Според мен и двамата бяха дошли тук с идеята за ново начало. Където и да отидем обаче, не можем да избягаме от себе си, нали? В крайна сметка са го осъзнали и са решили да си тръгнат.

Мъжът млъкна рязко, сякаш със закъснение се сети, че Соулдис може да приеме думите му твърде лично.

– Не ви слагам в същата категория – добави припряно. – Не ме разбирайте грешно.

– О, не. Няма проблем.

Не се обиди ни най-малко. Точно обратното – мислеше за семейството и се питаше какво ли ги е подтикнало да заживеят в пустошта. Дали и те са бягали от нещо?

Нататък пътуваха в мълчание. Шофьорът вероятно се упрекваше, задето си е развързал езика. Тя се опитваше да си представи новия си живот. За пръв път щеше да разполага с цяла къща – реставрирана стара сграда. Обясниха ѝ, че понякога ще настаняват там и гости – но рядко и